

DON QUIJOTE
PEDAGOGISK MATERIELL

INNLEDNING

DON QUIJOTE - EN UDØDELIG KLASSIKER

Don Quijote er regnet som et mesterverk, og blir gjerne ansett som den første virkelige romanen i litteraturhistorien. Verket er på 2000 sider og består av 2 deler skrevet med flere års mellomrom. Forfatteren Miguel de Cervantes Saavedra (1547–1616) publiserte første del i 1605 og andre del i 1615.

Romanen handler om den fattige landadelsmannen Alonso Quijano som blir besatt av å lese ridderromaner. Han bestemmer seg for å bli ridder og tar navnet Don Quijote de la Mancha, ridderen av den bedrøvelige skikkelse. Don Quijote går inn i fiksjonen og gjør den til virkelighet. Den grenseløse fantasien hans fordreier måten han opplever verden på. Til væpner og følgesvenn velger han bonden Sancho Panza som er venn og nabo. Don Quijote lover å belønne ham rikt til gjengjeld for hans lojalitet og beskyttelse. Så drar han på seg en skraphaug av en gammel rustning og setter seg på sin gamle utslitte hest Rocinante. Sammen med Sancho Panza drar de ut på høyslettene i La Mancha for å bekjempe verdens ondskap og beskytte de svake.

Don Quijote er besatt av ridderrollen og ser fiender og farer overalt. Han innbiller seg at han slåss mot onde kjemper når han i virkeligheten sloss mot vindmøller. En flokk sauer blir til en hær av soldater han må bekjempe. Han ser slott i stedet for simple vertshus og prinsesser i nød i stedet for tjenestejenter. En av oppgavene han pålegger seg, er å beskytte unge vakre jomfruer slik det blir beskrevet i ridderromanene han har lest. Han innbiller seg også at han gjennom sine heltegjerninger skal vinne hjertet til den skjønnne jomfruen og prinsessen Dulchinea, som i virkeligheten er en fattig tjenestejente. Mangelen på kontakt med virkeligheten bringer de to følgesvennene opp i farer og uheldige situasjoner som nesten tar livet dem. Sacho Panza er en jordnær bonde og prøver etter beste evne å realitetsorientere sin herre og beskytte ham mot fantasiene. Etter mange prøvelser både for den forvirrede ridderen og Sacho Panza - må don Quijote se virkeligheten i øynene og forlate illusjonenes verden.

Romanen er en av de mest leste og omtalte i verdenslitteraturen og har blitt tolket på ulike måter gjennom tidene. Den er full av absurd komikk og bitende samfunns satire, samtidig som forfatteren viser dyp psykologisk innsikt gjennom skildringene av disse arketyperiske karakterene. Don Quijote er ikke bare en forvirret fantast med stort overmote. Han vekker sympati hos leseren fordi han også er en godhjertet idealist som alltid forsvare de svake og kjemper for rettferdighet, selv om han mislykkes i sitt prosjekt med å redde verden. Han synliggjør behovet for omsorg i verden og viser leseren at et menneske skaper seg selv, ved måten det lever på. Romanen har vært en referanse og inspirasjon for store forfattere og kunstnere som Dostojevskij, Flaubert, Salman Rushdie, Picasso og Wagner. Den er oversatt til 50 språk og det er blitt gjort mange adaptasjoner av romanen til ballett, opera, film og teater.

Når regissør Yngve Sundvor har dramatisert Don Quijote har han forholdt seg fritt til romanen i forhold til handling, tid og sted. I hans versjon er Don Quijote en skuespiller som skal spille Don Quijote i en teateroppsetning av romanen Don Quijote.

Skuespilleren identifiserer seg så sterk med rollefiguren at han tror han er Don Quijote. Han har «forlest» seg på rollen eller fiksjonen, i likhet med landadelsmannen Alonso Quijano som forleser seg på ridderromaner. Han tar med seg en medskuespiller som spiller Sacho Panza, forlater teateret og drar ut for å redde verden. Han finner sin elskede Dulchinea på en nattklubb, der hun arbeider som prostituert. Don Quijote innbiller seg at hun er en prinsesse som blir holdt fanget av nattklubbeieren og vil befri henne fra slaveriet. Sancho Panza prøver å bringe ham tilbake til virkeligheten, som i dette tilfellet er teateret og en rasende regissør som venter at skuespillerne skal innfinne seg på arbeid. De to skuespillerne roter seg inn i en kriminell verden og det ender med at den innbilte Don Quijote dør av hjertesorg og at Sancho Panza blir arrestert. Historien om hvordan de to skuespillerne iscenesatte Don Quijotes fiktive univers ute i virkeligheten blir fortalt retrospektivt gjennom avhør av Sancho Panza på politistasjonen. Slik iscenesetter Sundvor teateret i teateret, og fiksjonslagene veves sammen i en absurd komedie.

Dette pedagogiske opplegget er spesielt lagd for fagene norsk og teaterfagene i videregående skole. Det kan også egne seg, og eventuelt tilpasses for elever i andre fag som skal se forestillingen.

GOD FORNØYELSE!

OPPGAVER SPESIELT EGNET FOR NORSKFAGENE

RELEVANTE KOMPETANSEMÅL FRA LÆREPLAN I NORSK:

Målet for opplæringen er at elevene skal kunne:

VG1

1. Kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
2. Vurdere og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier

VG2

1. Lese og tolke tekster fra 1500 til 1850 i kulturhistorisk kontekst og drøfte hvordan de er relevante i dag
2. Bruke tilbakemeldinger og kunnskap om språk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster

VG3

1. Skrive essay som utforsker og reflekterer over innhold i tekster
2. skrive litterære rolkninger og sammenligninger

OPPGAVE 1: RIDDER FOR EN DAG

- Individuelt arbeid og/eller arbeid i par.
- Oppgavene egner både som forarbeid og etterarbeid til forestillingen.
- Elevene bør lese innledningen før de begynner med oppgavene.

Don Quijote forleste seg på ridderromaner i den grad at han ikke klarte å skille mellom virkelighet og fantasi. Han tok på seg en ridderrustning og dro ut med den gamle hesten sin for å være ridder.

I denne oppgaven skal dere bruke fantasien til å tenke dere selv som moderne «riddere» eller helter av i dag.

Bakgrunnsstoff

- ["Don Quijote" av Knut Enger Sparre / Store Norske Leksikon. Sist oppdatert: 12. februar, 2021.](#)

(Don Quijote på nattklubben Paradiset)

HERTUGEN (nattklubbeier):

Jeg vil at dere skal være mine gjester. Angela, gi dem hvert sitt rom. Vi sees til middag i aftnen.

ANGELA (servitør/vertinne):

Er alle blitt sinnssyke? Denne mannen her har kledd seg ut som ridder og er åpenbart rablende gal, - hør, Don Juan eller hvem faen du tror du er, ta med deg dine tåpeligheter og pakk deg tilbake der du kom fra.

DON Q:

(dirrer av sinne som var han kvikksølvforgiftet)

Er det kanskje tåpeligheter, eller bortkastet tid, den tid man bruker på å flakke omkring i verden, uten å søke dens rikdom, men bare den motgang som kommer til den som ønsker godt for alle? Ridder er jeg, og som ridder vil jeg dø, om Gud vil det. Noen drar ut over ærgjerrighetens vide marker; andre på spyttlikkeriets vei, og atter andre på hykleriets brede sti. Men jeg, jeg har valgt det vandrende ridderskaps trange sti, og derfor forakter jeg rikdom, men ikke ære. Jeg har rettet opp krenkelser, jevnet ut skjevheter og straffet overmot. Mine hensikter styrer jeg alltid mot det gode, og det er å gjøre godt mot alle og ondt mot ingen. Fortell meg så, deres høyheter, om den som handler slik fortjener å bli kalt tåpelig.

A: SKRIFTLIG OPPGAVE

1. Hva kjennetegner en ridder? Skriv minst 5 setninger som beskriver en ridder.
2. Finnes det «riddere» i dag? Skriv en kort tekst der du reflekterer over om det finnes yrker eller personer som du mener er «riddere/helter» i dag. Hva gjør dem til «riddere/helter»?
3. Beskriv en fiktiv heltekarakter (fra et spill, en roman, eller film/serier) som du er fascinert av.
4. Hva slags handlinger vil du beskrive som spesielt ridderlige/ helteaktige?

B: PRAKTISK/MUNTLLIG OPPGAVE

1. Utfør en ridderlig handling i løpet av dagen og beskriv hvordan det gikk.
2. Arbeid i par: dere skal lage et portrettintervjuer av hverandre i rollen som riddere. Bruk mobiltelefon og ta opp intervjuet.

Spørsmål dere bør svare på:

- Hvem er du?
- Hvordan ble du ridder?
- Hva har du gjort som gjør at du fortjener å bli omtalt som ridder?

C: SKRIFTLIG OPPGAVE

Skriv en novelle med deg selv i rollen som moderne ridder/helt. Du kjemper mot det onde og tar parti med de svakeste mot urettferdighet. Beskriv en dag i ditt liv der du utfører minst tre heltedåder.

Anbefalt bruk av tid: min. 2 x 90 min

Bakgrunnsstoff

- ["Hvorfor blir noen mennesker helter?" av Klikk.no. Publisert: 30. august 2015.](#)
- ["Helt på utsiden" av Kjetil Johansen / Aftenposten Innsikt. Publisert: 1. januar 2012.](#)
- Om ridderromanen fra bibliotekarenes nettleksikon - av Helge Ridderstrøm, førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet:

"Ridderroman : Spansk: "libro de caballerías" og "novela caballescá", engelsk: "chivalric romance". Også kalt høvisk roman. Handler om riddere og deres høviske livsform og kultur, deres edle egenskaper og fantastiske eventyr, både i versromaner fra middelalderen og i romaner fra senere perioder. Ridderromanen er en roman som handler om en ridders æresbegrep, dyder og høyverdige moralske handlinger, samt ridderens (amorøse og/eller overnaturlige) eventyr. Ridderen er vanligvis et praktksempel med stort mot og trofasthet, og en forsvarer av de maktesløse han møter på sin vei. Romanen kan være basert på sagnstoff eller på historiske hendelser som f.eks. korstogene. De heroisk-galante tekstene gir ofte et idealisert bilde av hoffet, dets kvinner og høviske kultur. Mange kritiserte sjangeren. Romanene oppfylte ikke Horats' krav om at litteratur skal kombinere underholdning og belæring. Og fordi verkene var så utbredt uten å gi sunn lærdom, fikk de mye negativ kritikk (Strosetzki 1996 s. 90). Den spanske forfatteren Miguel de Cervantes parodierer ridderromaner i sin roman Don Quijote (1605 og 1615; 2 bind). Don Quijote har forlest seg på blant annet ridderromanen Amadís fra Gaula (1508), kanskje skrevet av spanjolen Garcí Ordóñez de Montalvo (som i forordet til romanen hevder at han har bearbeidet de tre første delene av verket og skrevet den fjerde delen)."

OPPGAVE 2: RIDDERROMANER I NORRØN LITTERATUR

- Oppgavene egner seg både som forarbeid og etterarbeid til forestillingen.
- Elevene bør lese innledningen med bakgrunnsstoff før de begynner med oppgavene.

Kong Håkon Håkonsson var konge av Norge i perioden 1217–1263. Han var inspirert av europeisk litteratur og spesielt ridderromaner. Han fikk munken Broder Robert til å oversette Thomas d'Angleterres epos bygd på legenden om Tristan og Isolde til norrønt.

Den norrøne versjonen Soga om Tristram og Isold ble svært populær og ble lest høyt ved hoffet og ute blant folket. Boken er regnet som den første norske romanen. Legendene har mange versjoner på ulike språk men hovedplottet ligger i den tragiske kjærlighetshistorien mellom Tristan og Isolde.

Stoffet var opprinnelig irsk. Kongesønnen Tristan blir av morbroren, kong Marke av Cornwall, sendt til Irland for på hans vegne å beile til prinsesse Isolde. Ved en feiltagelse drikker Tristan og Isolde en kjærlighetsdrikk som hennes mor har brygget til Marke og Isolde, og de blir lidenskapelig forelsket i hverandre. Marke gifter seg med Isolde, men hun bedrar ham med Tristan. Forholdet blir avslørt, og Tristan blir jaget bort. Han gifter seg siden med en annen Isolde, «Isolde med de hvite hendene». Men lengselen etter den riktige Isolde driver ham tilbake til Markes hoff, hvor han blir helten i en rekke ridderlige eventyr.

Senere vender han tilbake til sin hustru, hvor han blir dødelig såret av en forgiftet pil. Bare den riktige Isolde kan redde ham. Han sender bud etter henne og gir skipsfolkene ordre til å heise svarte seil hvis de ikke får henne med. Isolde blir med, og da skipet nærmer seg kysten, spør Tristan sin hustru om det fører hvite eller svarte seil. I hat og sjalusi svarer hun at de er svarte, hvoretter Tristan vender ansiktet mot veggen og dør. Isoldes hjerte brister ved hans bære.

Bakgrunnsstoff

- ["Tristan og Isolde" av Store Norske Leksikon. Sist oppdatert: 03. mai 2019](#)
- ["Tristan og Isolde" av Wikipedia.](#)

A: DRAMATISERING AV TRISTAN OG ISOLDE

- Gruppearbeid med 4- 5 elever i gruppen
- Gå sammen og lag et storyboard av historien om Tristan og Isolde.

Bruk legenden om Tristan og Isolde som ramme, men prøv å sette historien inn i nåtiden og forhold dere til deres egen virkelighet.

Fordel rollene og lag en kortfilm basert på storyboardet dere har laget. Bruk mobiltelefoner til opptak. Dere skal spille ut plottet og improvisere replikkene. Etter at dere har redigert filmen skal dere vise den for klassen i forbindelse med oppgave B.

- ["Slik lager du et storyboard" av NDLA](#)
- Forslag på roller: skuespillere, filmfotograf og regissør

B: LAG EN PRESENTASJON

Finne ut det dere kan om riddersagaer i norsk og nordisk middelalderlitteratur, og lag en presentasjon av denne sjangeren og dens opphav med eksempler fra litteraturen.

Spørsmål dere bør reflektere over:

- Hva kjennetegner ridderromaner?
- Hvordan ble denne litteraturen gjort kjent for folk?
- Hvilke tekster og litterære tradisjoner refererer den nordiske heltefiksjonen til?
- Finnes det litteratur og andre kunstuttrykk i dag som kan sammenlignes med og som referer til middelalderens ridderdikning?

Framfør presentasjonen i klassen. Bruk digitale hjelpemidler (f.eks. PowerPoint, Prezi eller ei digital fortelling i videoformat). Vis filmen dere har lagd, som en del av presentasjonen til slutt.

Bakgrunnsstoff

- ["Riddersagaen en lærebok for kongens hird" av Mari Kildahl / Universitetet i Oslo](#)
Publisert: 02. mars 2011.
- ["Riddersagaene - middelalderens kiosklitteratur" av Hans Jacob Orning / Universitetet i Oslo](#)
Publisert: 25. november 2015

OPPGAVE 3: "Å SLÅSS MOT VINDMØLLER"

- Oppgavene egner seg både som forarbeid og etterarbeid til forestillingen.
- Elevene bør lese innledningen med bakgrunnsstoff før de begynner med oppgavene.

Uttrykket «Å slåss mot vindmøller» har sin opprinnelse i romanen Don Quijote og scenen i boken hvor han får det for seg at vindmøller er onde kjemper han må nedkjempe:

«vel dækket av sit skjold og med fældet lanse, sprængte han Rocinantes fyrigste galop mot den nærmeste mølle; men i det samme han gav den et lansestød i vingen, begyndte vinden at drive den saa forskrækkelig at den splintret lansen og trak med sig baade hest og rytter, som ilde tilredt blev slængt bortover marken.» **Fra 1916-oversettelsen av Don Quijote s. 66**

Slik angripes altså innbilte motstandere, med katastrofalt resultat. I ettertid har uttrykket blitt brukt som en metafor med mange betydninger. Et forslitt uttrykk som nærmer seg en klisjé.

["Kjempe mot vindmøller" av Klisjeer.no. Publisert: 26. april 2016](#)

«Å slåss mot vindmøller» er blitt en stående metafor for det å kjempe mot innbilte motstandere, en håpløs kamp mot egne vrangforestillinger. Uttrykket passer også fint om konspirasjonsteoretikere som ser sammenhenger der de ikke finnes og tror på skjulte nettverk som skal ta over makten og verdensherredømme.

I Norge har debatten omkring utbygging av vindmølleparker i sårbar natur vært pågående de siste årene. Uttrykket «Å slåss mot vindmøller» har i denne sammenhengen en helt konkret betydning.

A: LAG EN PODKAST

Elevene skal sette seg inn i debatten om utbygging av vindmølleparker i Norge. Det anbefales at elevene jobber i grupper på 5.

Bakgrunnsstoff

Debatt: "Å slåss mot vindmøller" av Nationen.
Sist oppdatert: 21. november 2019

Ytring: "Å slåss mot vindmøller" av Øystein Sandgren.
Publisert: 24. oktober 2006.

Debatt: "Vindmøller, Don Quijote og andre eventyr" av Atle Hagli / Stavanger Aftenblad. Publisert: 09. oktober 2019

Elevene skriver ned stikkord i forhold til følgende spørsmål:

- Hva er kjernen i saken?
- Hvorfor er debatten så polarisert og følelsesbetont?
- Hvilke verdier og interesser står i motsetning til hverandre?

Deretter skal gruppene lage en podcast. Innholdet skal være en fiktiv debatt i «studio» om kampen mot utbygging av vindmølleparker i Norge. En av elevene leder debatten og har en generell intro om kjernen i debatten før hen presenterer debattpanelet, som består av to lag med motsatte synspunkt på utbyggingen.

Podcasten skal være ca. 10- 15 min lang, helst med kreativ bruk av virkemidler som musikk og andre innslag (f. eks opplesning fra chattelogger og kommentarer som har floreret i ulike fora der utbyggingen har blitt debattert). Podcastene kan være en innlevering og de kan spilles av i klassen slik at gruppearbeidet blir delt med andre.

B: SKRIV EN ARTIKKEL

Individuelt arbeid. Elevene skal skrive en artikkel/ kronikk om å kjempe mot usynlige og innbilte fiender med utgangspunkt i konspirasjonsteorier.

I artikkelen skal dere reflektere rundt følgende spørsmål:

- Hvorfor oppstår konspirasjonsteorier?
- Hvem er konspirasjonsteoretikerne?
- Hvordan påvirker de oss?
- Er konspirasjonsteorier en trussel for demokratiet?

Anbefalt bruk av tid: min. 2 x 90 min.

OPPGAVER SPESIELT EGNET FOR TEATERFAGENE VED MDD

RELEVANTE KOMPETANSEMÅL ETTER LÆREPLAN I TEATER- PRODUKSJON FORDYPNING 1 OG 2:

Målet for opplæringen er at elevene skal kunne:

Teaterproduksjon fordypning 1

- Utarbeide og realisere sceniske konsepter og uttrykk ved å bruke ulike teaterfaglige metoder
- Bruke ulike former for teksttilnærming, dramaturgiske innganger og modeller i arbeid med iscenesettelse
- Eksperimentere med sceniske virkemidler og integrere tekniske, scenografiske og audiovisuelle løsninger
- Lede skapende arbeid, ta valg og reflektere over hvordan valgene virker inn på arbeidsprosessene i gruppa, produksjonen og publikum i det endelige uttrykket
- Drøfte og prøve ut hvordan teater som yringsform kan bidra til å belyse samfunnsutfordringer og bidra til bærekraftig utvikling

Teaterproduksjon fordypning 2

- Planlegge, gjennomføre og reflektere over kunstneriske valg i kollektive skapende teaterprosesser
- Bearbeide og analysere sceniske tekster og visuelle forløp
- Prøve ut dramaturgiske verktøy og innganger i arbeid med iscenesettelse
- Lede skapende prosesser, ta kunstneriske og arbeidsetiske valg og reflektere over hvordan disse valgene virker inn på arbeidsprosessene i gruppa, produksjonen og publikum i det endelige uttrykket
- Utvikle regikonsept innenfor ulike sjangre ved å utforske og eksperimentere med form, innhold og spillestiler
- Utforske samfunnsutfordringer gjennom sceniske uttrykk og teatrale yringer

OPPGAVE 1: FANTASY VS. REALISME

- Oppgaven egner seg både som forarbeid og etterarbeid til forestillingen.
- Elevene bør lese innledningen med bakgrunnsstoff før de begynner med oppgavene.
- Arbeid i grupper med 4 - 5 elever.

Lag et storyboard for en moderne fantasyfilm i realistiske, hverdagslige omgivelser basert på plottet i Don Quijote.

["Slik lager du et storyboard" av NDLA](#)

- Gruppene velger om de vil lage en kortfilm eller om de vil fremføre en dramatisering live på scenen. Gruppene som velger å lage en versjon for scenen skal også lage et storyboard der hvert bilde beskriver en situasjon (ikke synsvinkler osv).
- Dere skal etterstrebe en psykologisk realistisk spillestil selv om det skjer overnaturlige og usannsynlige ting, som i [en magisk realistisk fortelling](#).
- Replikkene skal improviseres frem.
- Gruppene skal være bevisst på form og uttrykk og velge om de skal bruke en klassisk dramatisk, episk eller simultan dramaturgi.
- Arbeidene skal vises i klassen

Anbefalt bruk av tid: min. 4 timer

OPPGAVE 2: METAFIKSJON

- Oppgaven egner seg både som forarbeid og etterarbeid til forestillingen.
- Elevene bør lese innledningen med bakgrunnsstoff før de begynner med oppgavene.

Kort om metafiksjonell dramaturgi

Teaterviteren Janek Szatkowski er professor ved Universitetet i Aarhus og har lenge forsket på dramaturgi og ulike perspektiver på dramaturgi.

I 1992 skrev han boken "Et dramaturgisk vende. Perspektiv for teatervidenskapen. Dramaturgiske modeller og forestillingsanalyse" der han foreslår ulike modeller for ulike dramaturgiske strategier og hva som kjennetegner disse. I det post-moderne perspektivet lanserer han den metafiksjonelle modellen.

Utdrag

«Vi befinner os i en ironisk leg med 'spillet' som virkelighedens grundvilkår» (Szatkowski, 1993, s.122).

«Det bliver fortalt en historie, historien er også en historie om at 'fortælle sin verden', og den viser hen til skrøbeligheden i vore daglige forståelsesmåder» (Szatkowski, 1993, s.129-130).

I romanen Don Quijote bruker forfatteren Cervantes metafiksjonelle fortellergrep. Han leker med fiksjonslag hvor den egentlige hovedpersonen er den fattige landadelsmannen Alonso Quijano som blir besatt av å lese ridderromaner. Han klarer ikke lenger å skille mellom den ideelle fantasiverden i bøkene og virkeligheten. Han skaper seg en rollefigur eller et alter ego som Don Quijote som ligner helten i ridderromanen. Romanen er en satire som ironiserer over ridderromanens idealiserte helter og blir dermed selvreferensiell i fremstillingen av den mislykkede og bedrøvelige helten Don Quijote.

Yngve Sundvors Don Quijote er en skuespiller som har fått rollen som Don Quijote i en oppsetning av romanen på teateret. I likhet med romanens hovedperson lever han seg så mye inn i rollen at han blir Don Quijote og tror at fiksjonen er den virkelige verden og teateret er en ond konspirasjon.

Prolog i Yngve Sundvors dramatisering av Don Quijote:

SANCHO:

(sitter med en stor tykk bok og et glas vin)

Det var engang en mann som hadde forlest seg på Don Q. Denne mannen var min venn. Min kollega, og nå finnes han ikke mer. Vi hadde begge arbeidet atskillige år som skuespillere. Jeg hadde, for å si det mildt, mistet gnisten. Alle mine roller var middels store, eller i sannhetens navn; de var ynkelige, små og ubetydelige, og jeg var fornøyd med det. Mindre arbeid, mer tid til å kose seg med et glas for mye.

(drikker)

Hvorom alle ting er; min kollega fikk en dag tilbud om å spille selveste Don Q. For en lykke, tenker du nok, å få spille den mest berømte skikkelsen i litteraturhistorien. Ja, for du kjenner Don Q av Cervantes? Nei? Ikke lest den? Nesten ingen har det, og jeg bebreider deg ikke - to tusen sider om en mann som hadde forlest seg på ridderromaner i en sånn grad at han trodde han var en selv.

Don Quijote måtte, som alle riddere, ha en væpner, en mann som kunne være til hjelp i strid. Han overtalte da sin nabo, den noe enfoldige Sancho Panza, til å bli hans væpner. Og sammen la de ut på eventyr. Jeg ble, ulykkeligvis, utpekt til å spille Sancho Panza. For at du skal forstå hva som hendte med oss tror jeg at jeg vil starte litt ut i historien. Du skjønner, alt dreier seg nemlig om det at min kollega, som nå er død, levde seg for mye inn i rollen som Don Quijote. Han mente til slutt at regissøren var en trollmann som ville ham ondt og han rømte derfor fra teatret og ut i den virkelige verden. Jeg hang på for å få ham tilbake, men det ene tok det andre og vipps var vi viklet inn i en suppe det var vanskelig å komme ut av. Lang historie kort; jeg ble til slutt hanket inn av politiet.

(Etterforskeren kommer til syne)

I dagevis ble jeg grillet av etterforsker Hanne Henriksen.

A: TEORI

- Del klassen inn i grupper med 4 elever.
- Gruppene skal sette seg inn i fagstoff om dramaturgi og ulike dramaturgiske modeller og strategier.

Gruppene skal lage en presentasjon for klassen om dramaturgi og ulike dramaturgiske modeller og prøve å finne eksempler på stykker eller forestillinger som bruker ulike dramaturgiske strategier. Her kan gruppene bruke klipp fra forestillinger eller filmer som eksempler.

Presentasjonen skal ikke være lenger enn 15 min.

B: PRAKTISK ARBEID

Hver gruppe skal skrive ut og iscenesette en kjærlighetsscene mellom helten Don Quijote og hans elskede Dulchinea.

Don Quijote er i virkeligheten en rollefigur som skuespilleren har identifisert seg så sterkt med at han tror han er Don Quijote. Han innbiller seg at han skal redde den skjønne jomfru Dulchinea fra en fangetilværelse hos den onde hertugen. I virkeligheten er Dulchinea en eskortepike som arbeider for et firma. Hans venn Sancho Panza prøver å realitetsorientere han og redde ham ut av en pinlig situasjon. Klarer Don Quijote å vinne hennes hjerte?

Gruppene skal prøve å bruke strategier og virkemidler i arbeidet som er typisk for den metafiksjonelle dramaturgiske modellen. Gruppene viser arbeidene for hverandre i klassen.

Anbefalt bruk av tid: ca. 8 timer

OPPGAVE 3: ETTER FORESTILLING

- Arbeid i par

Lag en podcast på 10 minutter der dere er 2 anmeldere som diskuterer Riksteatrets forestilling Don Quijote. Lag en disposisjon på forhånd der dere skriver opp hvem som skal snakke om hva. En av dere bør lede samtalen, men begge snakker om forestillingen. Selv om dere skal prøve å være analytiske og snakke teaterfaglig om konkrete elementer i forestillingen, bør samtalen først og fremst reflektere deres personlige opplevelse av forestillingen. Bruk gjerne musikk fra forestillingen og andre virkemidler som gjør podcasten lyttervennlig.

Ulike momenter som bør/kan være med i samtalen

Om forestillingen:

- Innledningsvis bør dere Presentere stykket/oppsetningen. Bruk programmet og teaterets nettsted: www.riksteateret.no
- Navnet på stykket og dramatiker, regissør, skuespillere, scenograf evt. koreograf
- Kort om sjanger og handling

Spillestil og skuespillerprestasjoner:

- Ekspressivitet: stemmebruk, fysisk uttrykk, emosjonell temperatur
- Samspill: kontakten mellom skuespillerne
- Rolletolkning
- Konsentrasjon og scenisk tilstedeværelse/utstråling

Regi:

- Miljøskildring: tid og miljø
- Yngve Sundvors dramatisering av romanen "Don Quijote": f. eks: språket og dialoger
- Hva ønsker regissøren å formidle: budskap/tema?
- Spesielle regigrep

- Hvilken stemning ligger i forestillingen?
- Rytme og tempo

Scenografi og bruk av virkemidler

- Bruk av video
- Lys
- Lyd/musikk
- Kostymer
- Farger
- Interiør og rekvisita

Bakgrunnsstoff:

- Inspirasjon: "[Hvordan skrive teaterkritikk?](#)" av Knut Ove Arntzen - Professor i teatervitenskap ved Universitetet i Bergen. Publisert av [Scenefolk.no](#)
- Eksempel på teaterkritikk: "[Livsleden som kompass](#)" av Anette Therese Pettersen / [Scenekunst.no](#). Publisert: 10. august 2021.
- Podcast: "[Syvende utgave av Scenesamtaler](#)" av [Scenekunst.no](#)

Ønsker dere å sende podcasten til Riksteatret? Vi ønsker veldig gjerne å høre. E-post: skole@riksteatret.no

Anbefalt bruk av tid: 90 min

VI TILBYR SPESIALPRIS TIL SKOLEKLASSER OG FRIBILLETTER VIA VÅRT BILLETTFOND

Ønsker du å kjøpe billetter til din klasse? Ta kontakt med ditt lokale kulturhus. Skoleklasseprisen er 110,- + avgift per elev - inkludert lærere som følger med klassen.

Ønsker dere å søke via Riksteatrets billettfond?

SØKNADSSKJEMA - KLIKK HER

Vær oppmerksom på at det er begrenset med billetter.

BESØK I KLASSEROMMET

Ønsker du et digitalt møte med forestillingens skuespillere? Gjerne ta kontakt!

SPØRSMÅL?

Ta kontakt med Riksteatret v/ Julie Vold Bjørkamo
jv@riksteatret.no / 45 63 22 64

Eller les mer på [Riksteatrets skolesider](#).